

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

**YASED'İN DÜZENLEDİĞİ “YABANCI YATIRIMCILARIN YENİ
GÖZDESİ: FIRSATLAR ÜLKESİ TÜRKİYE” KONULU KONFERANS**

KONUŞMASI

**09 Kasım 2005
İstanbul**

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Değerli konuklar,

Sözlerime öncelikle, bu kadar isabetli bir zamanda bu önemli toplantıyı düzenleyen YASED'i, değerli başkanı Sayın Şaban Erdikler nezdinde kutlayarak başlamak istiyorum. Ekonomimizin içinde bulunduğu yeni büyüme döneminin en öncelikli konusu, büyüme için gerekli olan yatırımlar ve bu yatırımların nasıl finanse edileceğidir. Diğer birçok gelişmekte olan ülkede olduğu gibi, yabancı sermaye yatırımlarının gelecek dönemlerde, Türkiye ekonomisi açısından da önemli bir dış kaynak olma olasılığı hayli yüksek. Yabancı yatırımcıların ekonomimize duyduğu ilginin de, özellikle AB müzakere sürecinin başlamış olmasıyla birlikte, giderek artacağına inanıyoruz. Ekonomideki karar alıcılar tarafından paylaşılan bu değerlendirmeye rağmen, yabancı sermaye yatırımlarına ilişkin somut bir stratejimizin olmayışı, bu önemli kaynaktan yeterince etkin yararlanamamız riskini taşıyor. İşte bu noktada YASED'in inisiyatifi ile başlatılan bu strateji arayışını çok önemli buluyorum.

Yabancı Sermaye Strateji Çerçeve Raporu'na ilişkin değerlendirmelerime geçmeden önce, bu raporun zamanlaması ve bu çerçevede 2005 yılının önemini sizlerle bir kez daha gözden geçirmek istiyorum. Hepinizin bildiği gibi, Türkiye'nin 2001 yılında yaşadığı kriz, tarihinin belki de en önemli kriziydi. Bu krizin önemini belirleyen sadece büyüklüğü değildir. Bu krizle birlikte Türkiye, artık hatalardan ders çıkartma gereğini görmüş ve krizin üzerine eskiden olduğu gibi günü kurtarmaya yönelik bir önlem paketiyle gitmek yerine, yapısal sorunları çözmeyi hedefleyen, kapsamlı bir programı devreye sokmuştur. Bu program sayesinde, bugün ekonomide nihayet olumlu bir konjonktürü yakalamış bulunuyoruz. Ekonomik göstergelere baktığımızda, yaraların tam anlamıyla sarılması ve ekonomimizin istikrar içinde yeni bir büyüme patikası içine girmesi açısından 2005 yılının bir dönüm noktası olduğunu görüyoruz. Bu senenin bir dönüm noktası olarak değerlendirilmesi için çeşitli sebepler var. Ancak, bu toplantının kendisinin de bir gösterge olduğunu düşünüyorum. "Yabancı Yatırımcıların Yeni Gözdesi: Fırsatlar Ülkesi Türkiye" başlığıyla bir konferans düzenlenmesi bile başlı başına değişimin bir göstergesi.

2005 yılına ilişkin değerlendirmemi biraz daha açmak istiyorum. 2005 sonunda, üretici fiyatlarıyla ölçülen enflasyon oranımız %5'in altına inmiş olacak. Bu oranın önemi sadece tek haneli bir enflasyon oranı olması değil, bu oran aynı zamanda ekonomimizin gücünün de bir göstergesi olacak. 30 yıldır uluslararası iş ilişkilerimizde yabancı meslekdaşlarımıza anlatmakta hayli zorluk çektiğimiz enflasyon sorunundan nihayet kurtulabiliyoruz. Bir diğer çok önemli gösterge ise bütçe açığı oranı. Bu oran da 2005 sonunda %3'ün altına inecek. Bu başarı yine AB standartlarını yakalamış olmanın ötesinde bir anlam ifade edecek. Artık ekonomideki kaynaklara el koyan bir kamu sektörünün olmadığını, ekonomimizin rant dağıtılan bir yer olmaktan çıktığını, iktisadi mantık temelinde üretim ve ticaret yapılan bir ekonomi olduğunu gösterecek.

2005 yılının ayırt edici bir özelliği de AB ile müzakerelere başlanması kararıdır. Hepimiz artık çok iyi biliyoruz ki gelecek yıllarda ekonomimizin hukuki ve kurumsal çerçevesi AB ülkelerindekiyle tam uyumlu hale gelecek.

2005 yılındaki bu üç kritik gelişme, 2006 ve sonrasında iş dünyası için çok radikal bir değişimi zorunlu kılacak. Türkiye'de iş yapma biçimleri kökten değişecek. Bu değişimin şimdiden başladığını da görüyoruz.

Bu yeni ortamda, yerli ve uluslararası sermaye, etkinlik ve verimlilik temelinde, uluslararası piyasalardan daha fazla pay kapmak için kıyasıya bir rekabet içine girecekler. Bu rekabetin adil olması için iktisat literatüründe "level playing field" denilen, iyi bir zeminde, yetkin

hakemler nezaretinde oynanan, kuralları net ve adil, tarafsız bir oyun olması gerektiğini biliyoruz. Bu noktada, Sayın Erdikler'in de Strateji Çerçeve Raporu'nda vurgulamış olduğu iki nokta hayati önem kazanıyor: bunlardan birincisi hukukun üstünlüğü ve kararlara saygı diyebileceğimiz, olmazsa olmaz bir koşul. Bu koşul yerine getirilmedikçe, yerli olsun, yabancı olsun, milyonlarca dolarlık yatırım kararlarının kolay alınmasını bekleyemeyeceğiz. AB uyum sürecinin Türkiye'ye bu konuda yardımcı olacağını ve çıkartılmış olan mevzuatın etkin uygulanması ile birlikte, kararların devamlılığının sağlanabileceğini düşünüyorum.

İkinci önemli konu ise vergi adaleti. Vergi adaleti derken hem yurtiçi ortamın rakip ülkelerle karşılaştırmalı durumunu kastediyorum; hem de yurtiçinde vergisini muntazam ödeyenle, vergiden kaçırana ya da kaçınan arasındaki rekabet dengesizliğini kastediyorum. Vergi reformu, Türkiye'nin yapması gerektiği halde tamamlanmamış en öncelikli reform alanıdır.

Türkiye, geçmişte kayıtdışı ekonomi ile etkin bir mücadele izlememiş, vergi tabanını genişleterek, kapsamlı bir vergi reformu ve etkin bir vergi idaresi ile aynı, hatta daha yüksek düzeyde vergiyi toplamak yerine vergi oranlarını ve sosyal güvenlik kesintilerini yükseltmeyi seçmiştir.

AB ülkeleri vergi politikalarını daha düşük oranlar ekseninde uyumlaştırma ve sadeleştirme yolunu seçmiş olmasına rağmen, Türkiye'deki yüksek vergi ve sosyal güvenlik yükleri, kayıtdışı ekonominin boyutu ile beraber, rekabet gücümüzü olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Hukukun üstünlüğü ve vergi reformu alanlarında ilerleme sağlandığı ölçüde Türk iş aleminin rekabetçi yapısının perçinleneceğini düşünüyorum.

Değerli konuklar,

Türkiye'de özellikle son yıllarda yabancı sermaye yatırımlarından daha büyük pay alınması konusunda oluşan mutabakat ve bu doğrultuda yenilenen Yabancı Sermaye Kanunu, mutlaka önemli bir adım oluşturuyor. Ancak, yabancı sermaye yatırımlarının hangi alanlarda daha fazla arzulandığı konusunun üzerinde şimdiye kadar pek durulmadı. Bu açıdan YASED tarafından hazırlanan stratejinin yol gösterici olacağını düşünüyorum. Strateji Çerçeve Raporu'nda da belirtildiği üzere, Türkiye'nin gelecek dönem ekonomik büyümesi açısından yabancı sermaye yatırımlarının en fazla çekilmek istendiği faaliyet alanlarının belirlenerek bu alanlara dönük aktif bir promosyon çalışmasının başlatılması çok yerinde olacaktır.

Bu konuda bir noktayı özellikle vurgulamak istiyorum. Bu sene TÜSİAD olarak başlatmış olduğumuz büyüme stratejisinde, özel sektör tarafından gerçekleştirilen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yüksek sosyal getirileri olduğunu vurgulamıştık. Kamu ve üniversiteler tarafından yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile büyüme arasında net bir ilişki saptanamazken özel sektörün yeni teknolojilere ve inovasyona dönük faaliyetleri ile büyüme arasında net bir pozitif ilişki gözlemlenebilmektedir. Türkiye'nin üretim ve ihracat yapısı dikkate alındığında, daha yüksek teknoloji ürünlerine yönelmesi gerektiği aşikardır. Bu açıdan, Strateji Çerçeve Raporu'nda vurgulanmış olan teknoloji yoğun alanlara yeni yabancı sermaye yatırımları çekilmesinin son derece yerinde bir adım olacağına katılıyorum.

Özel sektörün araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin teşvik edilmesi için, fikri hakların etkin korunması, adil rekabet koşullarının sağlanması gibi dolaylı bazı politikalar da en az doğrudan teşvik politikaları kadar etkilidir.

Sektörel düzeyde izlenmesi gereken politikanın ise ağırlıklı olarak, sektörel düzeyde piyasa kısıtlarının tespit edilerek kaldırılması üzerine kurulu olması gerekmektedir. Avrupa Birliği'nin uygulamakta olduğu Lizbon Stratejisi'nde de sektörler için bu perspektifle yapıldığı görülmektedir. Lizbon Stratejisi'nde, ekonomide ve teknolojiye liderlik için, Avrupa'nın güçlü bir sanayi yapısına sahip olması ve özellikle teknolojik potansiyelinden doğru yararlanması gerektiği vurgulanmaktadır. Ancak sanayi sektörlerinde gelişimin temel motoru piyasa güçleri olacaktır. Avrupa Birliği'nde de bazı önemli sektörlerde hala piyasaların rekabetçi işleyişinde sorunlar yaşanmaktadır. Üye ülkeler, tek başlarına mücadele edemedikleri piyasa aksaklıklarının üstesinden gelmek üzere ortak hareket edeceklerdir.

Türkiye'nin de müzakere sürecinde uyum göstermesi gereken Avrupa Birliği mevzuatı dikkate alındığında, sektörel stratejisini yüksek büyüme potansiyeli olan sektörlerdeki piyasa aksaklıklarının belirlenerek giderilmesi üzerine inşa etmesi gerekecektir. Bu kısıtların ortadan kaldırılarak piyasaların kayıt altında, standartları belli, denetim ve gözetimin etkin işlediği bir yapıda çalışmaya başlaması, bu sektörler için daha fazla yabancı sermaye girişini sağlayacaktır. Teşvik politikasının da finansman imkanlarına ve risk sermayesine erişim ve araştırma geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi üzerine kurulması ise, Türkiye'nin daha ileri teknoloji alanlarında atılım yapmasına imkan tanıyacaktır.

Değerli konuklar,

Yabancı Sermaye Stratejisi çalışmasının diğer iş dünyası temsil kuruluşları ve ilgili kamu kuruluşlarının da desteği ile tamamlanarak uygulanmasını ve böylece Türkiye'nin uluslararası sermaye hareketlerinden aldığı payı artırabilmesini umuyor, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.